

PRAKTISKĀ TRAKTORTEHNIKA

To, ka celtniecības apjomi un tempi Latvijā aug, ievēro pat tie, kas nav būvniecības jomai īpaši tuvi. Daudzi objekti jau top, bet vēl vairāk ir darbu sagatavošanas, projektēšanas vai plānu līmenī. Tas viss ļauj domāt, ka šajā jomā darba būs daudz, tomēr šķiet, ka ne visiem būvuzņēmumiem. Pieaugušas prasības darbu kvalitātei un izmaksām (pasūtītāji prot skaitīt savu naudu), būvniecības termiņu ievērošanai, jo objektiem sevi pēc iespējas ātrāk jāatpelnā. Tāpēc pieprasītāki būs tie, kas spēs ievērot šos kritērijus.

Celtniecības termiņus un izmaksas ļoti būtiski iespaido darbos izmantotā celtniecības tehnika. Bez tehnikas šodien neiztikt nevienā celtniecības objektā, vai tā būtu jauna celtne vai kādas vecas rekonstrukcija. Aizmirsti tie laiki, kad pamatus raka ar lāpstu, bet ķieģeļus ēku augšējās stāvos vīri nogādāja, nesot uz muguras. Šodien pat īsa tranšeja tiek rakta ar ekskavatoru un būvlaukumi ir pilni ar visdažādāko celtniecības tehniku. Tas gan ne garantē tās racionālu lietošanu, izmantojot visas iespējas, ko tā varētu sniegt. Redzam vecus padomju laika ekskavatorus, sačubinātu aizvēsturisku «second hand» kolekciju no Eiropas lūžņu plačiem un turpat blakus pilnīgi jaunus, modernām tehnoloģijām piebāztus tehnikas brīnumus, kuru iespējas bieži nepārzina pat to īpašnieki.

Tas viss pat labas darbu organizācijas gadījumā rada lielu sajukumu un stresu būvlaukumos, īpaši tad, ja objektā vienlaikus darbus veic vairāki apakšuzņēmēji. Gan lielās kompānijās, gan mazie un vidējie uzņēmumi pastāvīgi spiesti domāt par to, kādu tehniku izvēlēties, lai tā tiktu izmantota visefektīvāk. Galvenie nosacījumi, kurus jāapmierina teknikai – tai paredzēto darbu jāspēj izdarīt ātri un precīzi, jābūt pieejamai vajadzīgajā laikā un vietā, izmaksām par to jābūt adekvātām padarītajam darbam. Ideāli būtu, ja katrs uzņēmums varētu atļauties pilnu vajadzīgās tehnikas spektru, kaut pa vienam eksemplāram – turēt to savā īpašumā un iz-

mantot pēc vajadzības. To varēja atļauties agrāk. Tagad šie pierastie, tradicionālie risinājumi vairs nav efektīvi.

Tāpēc šobrīd daudzas kompānijas ražo universālu tehniku, kurai nomainot aksesuārus, būtiski paplašinās vai pat pilnīgi mainās tās lietošanas joma. Celtniecībā plaši izmanto uz traktoru tehnikas bāzes izveidotus pacelājus-iekrāvējus (gan kompaktklases, gan vidējus). Kompaktklase ir vispazīstamākā («Bobcat», «Case»). Mazie gabarīti, pārvietošanās ātrums, lielās manevrēšanas spējas un vienkāršā vadība ir tās īpašības, kuras runā par labu celtnieku izvēlei. Par šīs tehnikas popularitāti liecina tas, ka firmas zīme «Bobcat» kļuvusi par sugas vārdu. Daudzviet tiek izmantoti arī vidējās un smagās klases pacelāji-iekrāvēji. Neaizvietojami ir dažādu ražotāju iekrāvēji-ekskavatori, kas varbūt vizuāli atgādina kādreiz populāros «jumzikus», bet pēc produktivitātes un citiem parametriem tos pārspēj 2–3 reizes, arī papildaprīkojums tiem ir iespaidīgs (atskaldāmie āmuri, zemes urbjji).

Tomēr tehnikas izmantošanas jomas krasi paplašinās, ja aksesuārus (kausu, dakšas, vinčas) stiprina uz teleskopiskas strēles. Tādus pacelājus ražo vairākas firmas – «JLG», «Manitou» un citas. Lai ilustrētu lietojuma veidus un sfēras, kurās bez šādas tehnikas grūti iztikt, noder Latvijā šobrīd populārais modelis – Manitou 1740.

Galvenais teleskopisko pacelāju pluss ir daudzās jomas, kurās to var izmantot, un tās ir šādas.

Kauss

- Buldozera funkcijas – iespējams būvlaukumā noņemt grunti līdz 60 cm dziļumam, novest to malā, uzbērt un nolīdzināt virsmu.

- Iekrāvēja funkcijas – iekraut un izkraut birstošas kravas, nogādāt tās 17 m augstumā (piem., 1 m³ keramzīta 3. stāvā).

- Izbērt kravu līdz 10 m attālumā vietās, kur grūti piekļūt (dažādi šķēršļi, tranšejas).

Palešu dakšas

- Izkraut un iekraut transportlīdzekļus, arī tad, ja izkraujamajam transportlīdzeklim nav iespējams piebraukt tuvu klāt.

- Pārvietot dažādas kravas būvlaukumā, neskatoties uz pievedceļu stāvokli, jo iekrāvējs ražots uz traktora bāzes un tā lielais klirens nodrošina lielisku caurgājību.

- Novietot kravas (piem., paletes ar būvmateriāliem) uzreiz paredzētajā vietā un augstumā (4 t līdz 17 m).

- Pacelt un novietot vietā gan augstumā (līdz 17 m), gan tūlumā (līdz 10 m) lielgabarieta un nestandarta priekšmetus. Tās

